

Vergaderjaar 2006–2007

29 815

Jeugdzorg 2005–2008

Nr. 87

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 september 2006

Inleiding

De Wet op de jeugdzorg is inmiddels ruim anderhalf jaar van kracht. In deze voortgangsrapportage, die ik u mede namens de minister van Justitie aanbied, rapporteer ik over de voortgang in beleid en uitvoering. Ook geef ik aan op welke onderdelen het landelijk beleidskader jeugdzorg, dat ik in 2004 heb vastgesteld voor de periode 2005 tot en met 2008, moet worden geactualiseerd. Hiermee wordt voldaan aan artikel 36 Wet op de jeugdzorg.

De aanpassingen op het landelijk beleidskader zijn beperkt en veelal een concretisering van doelstellingen die al in het landelijk beleidskader 2005–2008 waren opgenomen of aanpassingen naar aanleiding van ervaringen in de praktijk.

Een overzicht van de wijzigingen op het landelijk beleidskader 2005–2008¹ is opgenomen in bijlage 1.² De wijzigingen zijn tot stand gekomen na overleg met het Interprovinciaal Overleg, Zorgverzekeraars Nederland, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg. Een tweede bijlage geeft inzicht in het financiële kader.²

In deze voortgangsrapportage ga ik voorts in op de volgende toezeggingen:

- De mogelijkheden nagaan om allochtone jongeren beter te bereiken en effectieve interventies voor allochtone jongeren (toezegging uit het Algemeen Overleg jeugdzorg van 14 juni 2006).
- De uitvoering van de motie Verhagen over het bedrag van € 50 per kind (toezegging uit het Algemeen Overleg jeugdzorg van 14 juni 2006).
- Vlak na de zomer zal de Kamer geïnformeerd worden over de opleidingen die in verband met de indicatiestelling voor licht verstandelijk gehandicapten nodig zijn. (toezegging uit het Algemeen Overleg jeugdzorg van 14 juni 2006).

¹ TK 2004–2005, 29 815, nr. 1.

² Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

- Normen voor aanvaardbare wachttijden (toezegging uit brief van 13 maart 2006¹).
- De mogelijkheden nagaan tot vermindering en vereenvoudiging beleidsinformatie (toezegging naar aanleiding van aanbeveling van de jeugdzorgbrigade).

1. EEN SLUITENDE KETEN VAN JEUGDZORG

1.1 Ontwikkeling gemeentelijk jeugd beleid

Het kabinet heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de samenhang van het jeugd beleid, met name via Operatie Jong. Op 7 juli 2006 heeft het u geïnformeerd over zijn reactie op het sturingsadvies van de Commissaris Jeugd- en jongerenbeleid, het eindrapport van de Jong-overeenkomst en het eindrapport van de Jeugdzorgbrigade.² Bij deze brief heeft het kabinet u ook de jaarlijkse voortgangsrapportage van Operatie Jong doen toekomen.

De genoemde kabinetsreacties en de voortgangsrapportage van Operatie Jong zijn uiteraard zeer relevant voor de jeugdzorg. Daarom wordt in deze voortgangsrapportage jeugdzorg een aantal malen verwezen naar deze stukken.

Om snel hulp dicht bij risicogezinnen met jonge kinderen te kunnen realiseren heeft het kabinet extra geld beschikbaar gesteld: € 6,5 miljoen voor 2006 en vanaf 2007 € 13 mln. per jaar. Dit geld wordt tot en met 2008 verdeeld onder de zeven gemeenten die op basis van statistische gegevens voor de grootste opgave staan als het gaat om hulp aan risicogezinnen met jonge kinderen.³

Met deze zeven gemeenten én de provincies/stadsregio's waarin zij gelegen zijn worden bestuurlijke afspraken gemaakt over de wijze waarop gemeenten de extra ondersteuning aan risicogezinnen en -kinderen vormgeven en over de samenwerking tussen de betrokken overheden om tot vernieuwingen in het jeugd beleid te komen. Het gaat daarbij in ieder geval over wat er nodig is voor de vorming van Centra voor Jeugd en Gezin en over de vraag hoe een eventuele verschuiving van ambulante zorg van het geïndiceerde/provinciale domein naar het gemeentelijke domein kan plaatsvinden.

1.2 Culturele diversiteit

Oververtegenwoordiging allochtone jongeren in zware zorg

In het Algemeen Overleg met uw kamer van 16 maart heeft onder andere mevrouw Örgü haar zorg uitgesproken over de trend dat jeugd van allochtone afkomst is oververtegenwoordigd in de zwaardere vormen van zorg.

Onderstaande cijfers illustreren deze trend.

	JJI	OTS	Jeugdzorg residentieel	Jeugdzorg pleegzorg	Jeugdzorg dagbehandeling	Jeugdzorg ambulant
Aandeel allochtonen	60%	38,4*%	32,9%	26,9%	24,6%	21,3%

Bron: SRJV (gegevens over 2002).

* Gegeven over 2005 (kwartaal 1 t/m 3).

Het aandeel jeugdigen van allochtone afkomst in de leeftijd tot 18 jaar is 22% (peiljaar 2002). Uit de cijfers blijkt dat deze jeugdigen alleen bij de ambulante jeugdzorg licht ondervertegenwoordigd zijn. Naarmate de zorgvorm zwaarder wordt, zijn jeugdigen van allochtone afkomst sterker oververtegenwoordigd. Bij de justitiële jeugdinrichtingen is er sprake van

¹ TK 2005–2006, 29 815, nr. 55.

² TK 2005–2006, 29 284 en 29 815, nr. 21

³ Het betreft de G4 en Eindhoven, Tilburg en Almere.

een opvallend groot aandeel jongeren uit allochtone gezinnen; vaak ook met een niet-westerse etniciteit. Het gaat bij zowel allochtone jongeren als autochtone jongeren om een harde kern van moeilijk bereikbare jongeren.

Ik vind het belangrijk dat we zoveel mogelijk voorkomen dat problemen van deze jeugd uitgroeien tot zwaardere en moeilijker beheersbare problematiek. De hulp moet dus al eerder geboden worden, gericht zijn op zowel de jeugdigen als hun ouders en beter aansluiten op hun belevingswereld.

Hulpvraag van allochtone kinderen en hun ouders eerder in beeld

Er zijn twee kanten aan het verhaal: jeugdigen en hun ouders moeten tijdig zelf aan de bel trekken bij problemen en alle professionals, die veel met kinderen en gezinnen werken, moeten alert zijn op signalen die duiden op opgroei- en opvoedingsvragen en problematiek. In sommige gevallen is daarvoor een outreachende aanpak nodig.

Voor de zomer werden de uitkomsten beschikbaar van het onderzoeksproject over dit onderwerp dat de Radboud Universiteit Nijmegen in opdracht van de provincie Gelderland heeft uitgevoerd.¹ Uit het onderzoek komen geen grote verschillen tussen middelbare scholieren met een westerse of een niet-westerse achtergrond. De aanbevelingen zijn voornamelijk gericht op de ouders die argwaan tonen ten aanzien van de hulpverlening. Zij bevelen meer systematische interculturele deskundigheidsbevordering van de jeugdhulpverleners aan en achten meer gericht en systematisch onderzoek onder de allochtone cliënten nodig.

Vroegsignalering is van groot belang. GGZ-Nederland geeft aan, dat vroegsignalering van psychische stoornissen bij kinderen uit allochtone gezinnen ertoe kan bijdragen dat zij niet pas bij de jeugd-ggz terecht komen met somatische klachten en als de problemen uitgegroeid zijn tot crisissituaties.

De wetenschappers van de Inventgroep benadrukken in hun rapport dat signalering en screening van belang zijn voor de effectiviteit van vroegtijdige interventies. Er zijn geen aparte signaleringsinstrumenten nodig; wel moet de werkzaamheid voor allochtone jeugdigen goed in acht worden genomen. Het gaat er daarbij ook om dat de professionals de uitkomsten van de signaleringsinstrumenten kunnen interpreteren, rekening houdend met cultuurspecifieke aspecten. De expertise van de professionals over allochtone groepen en interculturele competenties van de professionals moeten nog verder worden verbeterd.

Maatwerk in het aanbod

Op het congres «Jeugdzorg in onderzoek» van januari 2006 over de effectiviteit in de jeugdzorg benadrukten de twee inleidende wetenschappers, Barry L. Duncan, Psy.D en Prof. dr. Peter van de Laan, het belang van de relatie tussen de cliënt en de hulpverlener voor de effectiviteit van de interventie. Het is van belang dat de huidige professionals in staat zijn om de juiste toon aan te slaan en zich te verplaatsen in andere culturen dan de eigen. Het zorgaanbod moet aansluiten bij de wijze waarop de jongere en/of de ouders de problemen ervaren.

In het algemeen, maar ook in het bijzonder voor allochtone gezinnen, is het van belang zo goed mogelijk gebruik te maken van de kracht van het eigen gezin, familie en sociale netwerk. De Eigen Kracht Conferentie blijkt ook voor allochtone gezinnen een heel geschikt instrument om uithuisplaatsingen te voorkomen. De outreachende aanpak, waarbij de hulpverleners actief mensen benaderen, blijkt ook goed te werken.

De Inventgroep ziet het als gemis dat specifieke kennis over de problematiek bij subgroepen nog niet systematisch wordt verzameld. Zij beveelt aan beter subgroepen te onderscheiden en het aanbod daarop toe te

¹ Verstraten, drs. K. en C. van Halen, *Bruggen slaan: een Gelderse studie naar de aansluiting tussen de vrijwillige jeugdzorg en allochtonen*, Nijmegen, Radboud Universiteit Nijmegen, 2006.

snijden. De culturele context kan vragen om een specifieke aanpak. Net als voor autochtone hulpzoekenden, is het van belang dat er voor de deelnemers herkenbare situaties aan de orde komen en het contact met lotgenoten. De Centra voor Jeugd en Gezin hebben een belangrijke rol om meer maatwerk te ontwikkelen en aan te bieden.

Ik heb ZonMw opdracht gegeven voor een programmeringonderzoek over effectieve interventies in het jeugdbeleid (zie meer hierover in par. 3.2). Hierbij heb ik specifiek aandacht gevraagd voor de effectiviteit vanuit het oogpunt van culturele diversiteit. Bij de gebleken witte vlekken zal ik stimuleren dat er ook aanvullend onderzoek wordt verricht naar interventies die ertoe leiden dat allochtone jongeren en hun ouders beter worden bereikt en bediend. Het rapport van de programmeringstudie verwacht ik begin 2007.

Samen met de minister van V&l heb ik een programma geïnitieerd om samen met een elftal gemeenten en negen sportbonden de deelname van allochtone jeugd aan sportverenigingen te bevorderen. Het programma richt zich ook op ouders en het project voorziet in de mogelijkheid van het aanbieden van zorgtrajecten voor jongeren met problemen. Ook hiermee wordt de hulpverlening zo laagdrempelig mogelijk gemaakt voor allochtone jeugdigen en hun ouders.

1.3 Motie Verhagen¹

Tijdens het algemeen overleg van 14 juni jl. heb ik toegezegd na te gaan welke gemeente € 50 krijgt indien het kind buiten de gemeente van vaste woon- en verblijfplaats geboren wordt (motie Verhagen). Ik kan bevestigen dat dit de gemeente van vaste woon- en verblijfsplaats is, hetgeen blijkt uit de GBA-gegevens. De plaats van geboorte is daarbij van geen belang. De peildatum voor de berekening van het aantal 0 jarigen is 1 januari voorafgaande aan het uitkeringsjaar. Indien van het geboorteregister zou worden uitgegaan ontstaat het probleem dat een gemeente met bijvoorbeeld een (streek- of academisch) ziekenhuis of een kraamklinik een relatief grote uitzondering zou ontvangen ten opzichte van een gemeente zonder deze voorziening. Daarmee zou voorbij gegaan worden aan de strekking van de motie, te weten opvoedingsondersteuning voor ouders van jonge kinderen.

2. BUREAU JEUGDZORG

2.1 Kwaliteitssysteem

Bureaus jeugdzorg zijn volgens de wet verantwoordelijk voor een verantwoorde uitvoering van hun taken. Dit omvat tevens de systematische bewaking, beheersing en verbetering van de kwaliteit van de uitvoering van de taken. De provincies bevorderen dat de bureaus jeugdzorg een verantwoord kwaliteitssysteem gebruiken. Met HKZ-certificering kan aan derden (cliënten en financiers) zichtbaar gemaakt worden dat hieraan wordt voldaan.

Het Rijk heeft zich bereid verklaard de ontwikkeling van een schema voor certificering van de bureaus jeugdzorg financieel te ondersteunen, onder voorwaarde dat in dit schema de nieuwste methoden en werkwijzen, zoals nu onder meer worden ontwikkeld in het kader van de doorbraakprojecten en de uniformering van de indicatiestelling, een plek krijgen. De MOgroep is bezig met een projectplan. Voor een stand van zaken bij het zorgaanbod zie 3.1.

¹ TK 2005–2006, 30 300, nr. 9.

2.2 Indicatiestelling

Verbetering indicatiestelling

In het manifest «Focus op cliëntbelang» van eind 2005 benoemen de bureaus jeugdzorg verbetering van de kwaliteit van de indicatiestelling, naast de aanpak van kindermishandeling als prioriteit. Ter uitwerking hiervan is de MOgroep het project Opstellen Criteria Bureaus jeugdzorg (OCB) gestart. Binnen OCB zijn criteria benoemd waaraan de werkprocessen, de te hanteren instrumenten en de medewerkers van bureau jeugdzorg moeten voldoen. Er is een viertal indicatiestromen benoemd waarvoor ook de doorlooptijden worden vastgesteld. Het principe hierbij is: licht wat licht kan, zwaar wat zwaar moet en het gebruik van parallelle stappen in plaats van opeenvolgende stappen.

Op verzoek van het IPO stelt de MOgroep een integraal plan op dat de verschillende trajecten rond indicatiestelling met elkaar verbindt. Naast de implementatie van OCB gaat het specifiek om scholing voor de lvg- en ggz-indicatiestelling en de uitkomsten van harmonisatie indicatiestelling.

In mijn brief van 30 juni¹ ben ik ingegaan op de acties om de wacht- en doorlooptijden bij de bureaus jeugdzorg terug te dringen. De bureaus jeugdzorg in Flevoland, Overijssel en Groningen hebben met het Doorbraakproject de doorlooptijden drastisch verkort, bijvoorbeeld door het werk logistiek en inhoudelijk anders te organiseren. Ik heb ruim € 750 000 ter beschikking gesteld om alle provincies de gelegenheid te geven de doorbraakmethodiek in te zetten. Binnen alle provincies wordt nu gewerkt met de Doorbraakmethode. In pilots in het kader van het programma Beter Beschermd werken de Raad voor de Kinderbescherming, de rechterlijke macht en bureau jeugdzorg samen hoe beslissingen over kinderschermingsmaatregelen sneller genomen kunnen worden. Ook werk ik aan de voortzetting en uitbreiding van de flexpool van het Leger des Heils. Door de flexpool uit te breiden met medewerkers voor de indicatietaken kunnen de wacht- en doorlooptijden bij de bureaus jeugdzorg worden teruggedrongen.

Indicatiestelling jeugd-LVG

Op 22 juni 2006 heb ik u per brief geïnformeerd over de stand van zaken ten aanzien van de indicatiestelling voor jeugdigen met een licht verstandelijke handicap.² In deze brief heb ik aangegeven dat overheveling van de indicatiestelling naar het bureau jeugdzorg niet haalbaar is per 1 januari 2007 en dat we nu toe werken naar overheveling per 1 januari 2008. Het Landelijk Beleidskader zal hierop worden aangepast.

In het AO van 14 juni 2006 heb ik toegezegd u te informeren over de deskundigheidsbevordering bij de bureaus jeugdzorg voor indicatiestelling voor licht verstandelijk gehandicapte jeugdigen. Zoals al aangegeven stelt de MOgroep, op verzoek van het IPO, een integraal plan op dat de verschillende trajecten rond indicatiestelling met elkaar verbindt.

Verder wordt gestart met de uitwerking van de beroepenstructuur Zorg en Welzijn opdat ook in de initiële opleidingen voldoende aandacht is voor de kennis en vaardigheden die nodig zijn voor het indiceren bij bureau jeugdzorg (zie 3.2).

Indicatiestelling jeugd-GGZ

Op 12 september brachten de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie Jeugdzorg het rapport «Toegang naar jeugd-ggz kan sneller en beter; thematische toezichtronde samenwerking BJJ – jeugd-ggz» uit. Het

¹ TK 2005–2006, 29 815, nr. 81.

² TK 2005–2006, 29 815, nr. 79.

rapport maakt duidelijk dat verbetering van de samenwerking tussen bureaus jeugdzorg en de jeugd-ggz dringend noodzakelijk is. Ik zal er in overleg met de betrokken partijen voor zorgen dat de aanbevelingen van de inspecties zo spoedig mogelijk worden uitgevoerd. De invoering van het «protocol indicatiestelling jeugdigen met psychiatrische problematiek» is hiervoor een belangrijke eerste stap. Daarnaast heb ik de inspecties verzocht het toezicht te intensiveren. Jaarlijks zullen zij mij over de stand van zaken rapporteren. Voor een overzicht van de acties ter verbetering van de indicatiestelling jeugd-ggz verwijs ik u naar de brief waarmee ik dat rapport aan uw Kamer aangeboden heb.

Eigen Kracht

De jeugdzorgbrigade vraagt in haar eindrapport aandacht voor de Eigen Kracht Conferentie (EKC). EKC's kunnen voorafgaand aan de indicatiestelling worden uitgevoerd, ten behoeve van het stellen van een goede indicatie of al eerder binnen het preventieve jeugdbeleid. Familie, vrienden en het sociaal netwerk blijken samen met de jongere zeer goed in staat om plannen te maken die veilig en uitvoerbaar zijn. De uitgangspunten van de EKC's passen bij die van de Wet op de jeugdzorg. Het gaat om het versterken van de positie van de cliënt, het accent op de draagkracht van de families en het leggen van de verantwoordelijkheid bij families. Inzet van Eigen Kracht bevordert vraaggestuurd werken en biedt voldoende waarborgen voor de veiligheid van het kind. In de reactie op het rapport¹ heeft het kabinet toegezegd de Eigen krachtmethodiek via het landelijk beleidskader jeugdzorg onder de aandacht brengen van de provincies. Ik heb het landelijk beleidskader hierop aangepast.

2.3 Normprijsonderzoek bureau jeugdzorg

In 2004 is een onderzoek gestart gericht op de financiële normering van producten van de bureaus jeugdzorg. De focus van het onderzoek lag op de taken in vrijwillig kader, aangezien de jeugdbescherming- en reclasseringstaken reeds zijn genormeerd. Het doel van het onderzoek was tweeledig: (1) het bepalen van eenduidige producten die aansluiten bij de taken op grond van de Wet op de jeugdzorg, en (2) hieraan normprijzen te koppelen uitgaande van een verantwoorde kwaliteit en een te bepalen niveau van doelmatigheid.

Het onderzoek is in september 2006 afgerond. In het onderzoek zijn 13 producten onderscheiden. Het is echter niet mogelijk gebleken om hieraan op verantwoorde wijze financiële normen te koppelen. Uit de analyse van de werkprocessen, maar ook uit het tijdsbestedingonderzoek waaraan diverse bureaus hebben meegedaan, komt naar voren dat de verscheidenheid tussen bureaus nog groot is. De bureaus zijn nieuwe organisaties, waarvan de taken en werkwijzen nog niet volledig zijn uitgekristalliseerd. Voorts was sprake van een gebrek aan transparantie in de doelmatigheid. Tegen deze achtergrond is het te vroeg om de normering al met ingang van 1 januari 2007 een rol te laten spelen in de financiering van de bureaus. Het IPO deelt deze mening met mij. Het onderzoek moet vooral worden beschouwd als een belangrijke stap in de verdere harmonisatie van de kwaliteit en taakuitvoering van de bureaus jeugdzorg. Uit de verscheidenheid moet een «best practice» gaan ontstaan, die de normeringen uiteindelijk steeds beter gaat vormgeven. Gezien deze constatering is het landelijk beleidskader geactualiseerd en vraag ik de provincies, nog meer dan nu al het geval is, te bevorderen dat er een meer doelmatige en uniforme werkwijze van de bureaus jeugdzorg ontstaat. Het OCB-traject, waarover ik hiervoor heb geschreven, moet hieraan een belangrijke bijdrage leveren.

¹ TK 2005–2006, 29 284, nr. 21.

2.4 Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)

Wacht en doorlooptijden AMK

In het landelijk beleidskader 2005–2008 staat dat het streven er op gericht was om de wachtlijsten bij de AMK's aan het eind van 2005 te hebben weggewerkt. Provincies hebben goede en grote stappen in deze richting gezet. Echter, ondanks alle inspanningen van de provincies, AMK's en de inzet van extra middelen, de flexforce en de financiering van de doorbraakmethode door het rijk bleek uit de cijfers dat er over het geheel genomen nog geen duurzame en stabiele situatie was, waarbij de AMK's binnen de wettelijke normen werken. Mijn zorgen hierover heb ik in het voortgangsbericht jeugdzorg van mei 2006¹ aan u kenbaar gemaakt. Tevens heb ik u laten weten dat ik voornemens was om per provincie een prestatieafspraken te maken met betrekking tot de AMK's en heb ik u toegezegd dat ik u deze zomer zou informeren over de situatie bij de AMK's en de te nemen maatregelen.

Begin juli 2006 is aan alle provincies brief en een checklist gestuurd, waarin vragen zijn gesteld over vraagontwikkeling, personeel, financiering en de aanpak van de provincies met betrekking tot de wachtlijst en lange doorlooptijden.

In augustus 2006 is met alle provincies afzonderlijk gesproken over de situatie bij het AMK, soms in het bijzijn van het bureau jeugdzorg. Per provincie is geïnventariseerd of er knelpunten zijn en zo ja wat er voor nodig is om deze knelpunten weg te nemen.

Naar aanleiding van deze ronde en op grond van de reeds beschikbare beleidsinformatie heb ik het IPO begin september in een bestuurlijk overleg laten weten dat ik niet tevreden ben over de situatie bij de AMK's in bepaalde provincies. Het gaat inmiddels in zoveel regio's goed dat geconcludeerd mag worden dat het werken zonder wachtlijsten haalbaar is met de huidige middelen, mits er een redelijk deel van de doeluitkering bureau jeugdzorg aan het AMK wordt besteed en er sprake is van goed management ten aanzien van voorziene groei en het aantrekken van personeel. Ik vind het niet acceptabel dat er provincies achterblijven en heb het IPO laten weten dat ik van hen een plan van aanpak verwacht hoe de provincies en bureaus jeugdzorg de situatie onder controle gaan krijgen en te houden. Op 14 september hebben de Gedeputeerden van alle provincies met elkaar gesproken en ik zal u binnenkort informeren wat mijn vervolgstappen zullen zijn.

In het geactualiseerde landelijk beleidskader is opgenomen dat de wacht- en doorlooptijden structureel binnen de wettelijke norm moeten blijven en dat de provincies de financiering van het AMK hierop afstemmen, onder meer door deze te baseren op prognoses van de vraag. Ik heb daartoe een extra impuls van 5 miljoen euro beschikbaar gesteld. In het landelijk beleidskader worden de bijbehorende prestaties genoemd, welke van de provincies worden verwacht.

Onderzoek omvang kindermishandeling

In de voortgangsrapportage jeugdzorg 2005² heb ik u geïnformeerd over de twee deelonderzoeken die in het voorjaar van 2005 gestart zijn door de universiteit van Leiden en de Vrije Universiteit (VU) in Amsterdam naar de omvang van kindermishandeling. Ik heb u toen laten weten dat het eindrapport in mei 2006 zou worden verwacht. Omdat de gegevensverzameling bij de beroepsgroepen en bij de jongeren op de scholen meer tijd heeft gekost dan verwacht, is de opleverdatum niet haalbaar gebleken. De beide deelrapporten worden nu tegen het einde van dit jaar verwacht.

¹ TK 2005–2006, DJB-2 679 146.

² TK 2005–2006, 29 815, nr. 40.

2.5 Jeugdbescherming

In de brief van 8 juni jl. aan de Tweede Kamer¹ is de voortgang van het programma Beter Beschermd beschreven. Het programma geeft aanleiding tot wijzigingen in het landelijke beleidskader.

Kwaliteitsverbetering gezinsvoogdij

Het Deltaplan gezinsvoogdij is uiterlijk eind 2008 volledig landelijk geïmplementeerd.

De implementatie door de bureaus jeugdzorg wordt in opdracht van de MOgroep ondersteund door een consortium van Plresearch, van Montfoort en pro-education. De bureaus jeugdzorg hebben bij hun provincies/GSR's een plan ingediend voor de implementatie. De provincies hebben in de doeluitkering bureau jeugdzorg middelen ontvangen voor de implementatie. In de justiebegroting is in een opbouw voorzien van € 10 miljoen in 2007 tot € 14 miljoen voor 2008 en verder.

Eind 2006 komen gegevens beschikbaar uit een tijdschrijfonderzoek en een advies voor een productiviteitsnorm om een nieuwe kostprijs te kunnen bepalen voor de uitvoering van de gezinsvoogdij. Op basis van de uitkomsten die als bindend zullen worden geaccepteerd door Justitie, MOgroep en het IPO, zullen de bedragen voor de invoering van de nieuwe werkwijze definitief worden vastgesteld.

Kwaliteitsverbetering voogdij

In 2006 wordt een nieuwe werkwijze voogdij ontwikkeld. Het is de bedoeling dat op basis van plannen van aanpak van MOgroep en Nidos vanaf 2007 wordt gestart met de landelijke implementatie van de nieuwe werkwijze. Voor de ontwikkeling en invoering van de nieuwe werkwijze is jaarlijks € 2 miljoen gereserveerd.

Instrument voor effectiviteitsmeting

In een project van het Nederlands Jeugdinstuut wordt een instrument ontwikkeld dat aangeeft wat de aard en ernst van problemen van jeugdigen zijn. Dit instrument heeft de potentie om door de hele keten van jeugdzorg en jeugdbescherming gehanteerd te worden. Dit instrument moet eind 2007 gereed zijn voor landelijke invoering.

2.6 Landelijk werkende instellingen voor (gezins)voogdij

Er is een convenant opgesteld inzake de bestuurlijke verantwoordelijkheden voor de decentralisatie van de landelijke werkende instellingen voor (gezins)voogdij. Naar aanleiding van de brief van 6 april jl. aan de Tweede Kamer onder andere over de positionering van de WSG is er een addendum bij dit convenant opgesteld. Naar verwachting wordt het convenant met het bijbehorende addendum kort na de zomer door de provincies en LWI's ondertekend.

De decentralisatie van het zorgaanbod van de Hoenderloo Groep en Harreveld naar de provincie Zuid-Holland is in juli 2006 afgerond. Op dit moment wordt gewerkt aan de decentralisatie van het zorgaanbod van de overige vier landelijk werkende instellingen William Schrikker Stichting Pleegzorg, Joods Maatschappelijk Werk, Leger des Heils en de Stichting Gereformeerd Jeugdwelzijn naar het Regionaal Orgaan Amsterdam, de provincie Overijssel en de provincie Utrecht. Dit gebeurt op basis van één convenant. VWS streeft ernaar aan het einde van het jaar de decentralisatie van het zorgaanbod afgerond te hebben.

¹ TK 2005–2006, 29 815, nr. 76.

2.7 Jeugdreclassering

De MOgroep is voor de zomer gestart met het implementatietraject van het handboek methode jeugdreclassering. Momenteel worden een management handleiding, een evaluatie handleiding en scholingsmodules ontwikkeld. Dit wordt gevolgd door een scholingstraject en een tijdschrijf-onderzoek. Naar verwachting zal begin 2008 de gehele jeugdreclassering werken volgens de nieuwe methode.

Daarnaast wordt de methodiek van ITB Criem en ITB Harde Kern aangepast. Begin 2007 zal de aangepaste methodiek gereed zijn, waarna een aanvang kan worden gemaakt met de implementatie daarvan.

Zoals eerder is gemeld in het voortgangsbericht jeugdzorg van mei 2006 is het handboek methode jeugdreclassering niet door de Erkenning-commissie beoordeeld. Wel adviseert de commissie om de gedragsinterventies die door de jeugdreclassering worden ingezet in de begeleiding door haar te laten beoordelen.

De in het landelijk beleidskader opgenomen tekst dat de provincies er op toe zien dat de bureaus jeugdzorg de door de jeugdreclassering uitgevoerde strafrechtelijke interventies voorleggen blijft dus van toepassing. Hierbij is overigens afgesproken dat de MOgroep deze indient namens de gezamenlijke bureaus jeugdzorg.

Naast het kunnen aanbieden van effectief gebleken gedragsinterventies, is het essentieel dat jongeren op het juiste moment de juiste interventies krijgen. Een instrumentarium voor screening, signalering en risicotaxatie in de jeugdstrafrechtsketen is daartoe onmisbaar. Aan de hand van een vastgesteld landelijk kader wordt het huidige instrumentarium zo nodig aangepast, met afspraken over de uitwisseling van gegevens tussen de betrokken ketenpartners en eisen voor de informatiesystemen. Ik heb het landelijk beleidskader hierop aangepast.

Invoering slachtoffer-dadergesprekken

Vanaf 1 januari 2007 zal de mogelijkheid voor slachtoffer-dadergesprekken gefaseerd worden ingevoerd. Er zal aangesloten worden bij regio's waar nu een pilot herstelbemiddeling of slachtoffer-dadergesprekken is ingericht (of heeft gelopen). Een nog aan te wijzen organisatie zal zich bezig houden met methodiekontwikkeling, trainen van verwijzers en uitvoering van gesprekken voor jeugdigen en volwassenen. Deze organisatie zal samenwerken met de ketenpartners. Het landelijk beleidskader is naar aanleiding hiervan geactualiseerd.

Nazorg

Het kabinet streeft ernaar dat alle jeugdigen die een justitiële jeugd-inrichting verlaten passende nazorg aangeboden krijgen.

Een jeugdige die een justitiële jeugdinrichting verlaat moet onderwijs en zorg kunnen ontvangen in de gemeente waar deze jeugdige zich gaat vestigen. Met het Projectbureau aansluiting nazorg van het Gevangeniswezen en het Match/Work-Wise nazorgproject Ketenmanagement wordt gekeken wat de beste werkwijze is als het gaat om een specifiek op de jeugdige gericht aansluitingstraject.

Ten aanzien van de vraag wie waarvoor verantwoordelijk is bij het bieden van nazorg zijn in samenwerking met de uitvoeringsorganisaties de huidige regelgeving, convenanten en protocollen op dit gebied bekeken en knelpunten daarin geïnventariseerd. In het najaar zal er aan de hand hiervan een nieuw verantwoordelijkheidskader zijn gerealiseerd.

Soms is een vrijblijvend karakter van nazorg ongewenst. Daarom zal er door middel van voorlichting over de mogelijkheden bij alle relevante partners gestimuleerd worden dat (jeugd)reclassering/nazorg waar mogelijk als een (bijzondere) voorwaarde in een voorwaardelijke gedeelte van een straf wordt opgelegd.

2.8 Wetsvoorstel gedragsbeïnvloeding jeugdigen

Het wetsvoorstel gedragsbeïnvloeding is ingediend bij de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel introduceert een gedragbeïnvloedende maatregel. De maatregel beoogt een voorziening te bieden voor die jeugdigen voor wie een gedragsbeïnvloedende aanpak in het kader van bijzondere voorwaarden bij een voorwaardelijke sanctie te licht wordt bevonden en de maatregel van de plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (de Pij) te zwaar. De maatregel voorziet in een vorm van vrijheidsbeperking (geen vrijheidsbeneming), kent een duur van minimaal 6 maanden en maximaal 1 jaar en is eenmaal te verlengen met dezelfde termijn als waarvoor deze werd opgelegd. De rechter geeft in zijn vonnis aan waar de maatregel uit bestaat en of deze intramuraal of ambulantly moet zijn of een combinatie van beide. De nadere invulling van de maatregel vindt vervolgens in de uitvoering plaats door het opstellen van een programma, gericht op de individuele jeugdige, dat kan bestaan uit verschillende modules. De jeugd-reclassering is belast met de voorbereiding en ondersteuning ervan. De modules kunnen eventueel ook jeugdzorg inhouden; in dat geval is het belangrijk dat er een indicatiebesluit van BZJ ligt. Op dat punt sluit het wetsvoorstel aan bij de Wet op de jeugdzorg. De voorbereidingen voor de implementatie zijn inmiddels gestart. Met het IPO moet nog wel een overeenstemming worden bereikt over de financiële randvoorwaarden en de wijze waarop en waaronder de wet moet worden uitgevoerd. Dit dient nog voor 1 januari 2007 te gebeuren. Verwacht wordt dat het wetsvoorstel in het voorjaar van 2007 in werking kan treden, waarna sprake kan zijn van een gefaseerde invoering.

2.9 Toeleiding Raad voor de Kinderbescherming

Tijdens het Algemeen Overleg inzake jeugdzorg van 14 juni jl. is onder meer gesproken over de wachtlijsten bij de Raad voor de Kinderbescherming. Om de wachtlijsten nog dit jaar weg te werken neemt de Raad een aantal aanvullende maatregelen. De aanpak betreft zowel het optimaliseren van de werkwijze als het verder versterken van de verwerkingscapaciteit van de Raad. In de brief van 12 juli jl.¹ aan de Tweede Kamer staan de maatregelen beschreven. Kort samengevat betreft het de volgende maatregelen;

Afstemming werkwijze in de keten

In de brief van 8 juni jl.² bent u geïnformeerd over de voortgang van het programma Beter Beschermd. Beoogd wordt een kortere doorlooptijd van de besluitvorming rond een maatregel en een daarmee samenhangende reductie van de wachtlijst.

Selectieve aanpak

De selectieve aanpak in scheiding- en omgangzaken en in strafzaken wordt gecontinueerd. Dit betekent dat in bepaalde situaties en onder bepaalde voorwaarden wordt afgeweken van het standaard onderzoekstraject. Dit maakt een sneller onderzoek «op maat» mogelijk. Deze werkwijze is geëvalueerd en blijkt goed te voldoen.

Scheiding crisis- en regulier onderzoek

In een aantal regio's worden crisis- en reguliere onderzoeken gescheiden. Daarmee wordt de impact van crisiszaken op de dagelijkse gang van

¹ TK 2005–2006, 29 815 en 24 587, nr. 82.

² TK 2005–2006, 29 815, nr. 76.

zaken beperkt en de doorstroming van regulier onderzoek minder verstoord.

Verdere versterking verwerkingscapaciteit

De werving en selectie voor vast personeel wordt geïntensiveerd.

Met dit pakket van maatregelen moet het mogelijk zijn om de wachtlijst bij de Raad per 1 januari 2007 op verantwoorde wijze te hebben teruggebracht tot het niveau van de normale werkvoorraad. Daarbij wordt aangekend dat factoren als een voortgezette onevenredig hoge instroom of tegenvallers bij het tijdig aantrekken van personeel van de juiste kwaliteit deze doelstelling in gevaar kunnen brengen.

3. ZORGAANBOD

3.1 Kwaliteitssysteem

De Stichting Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector (HKZ) heeft een Certificatieschema Instellingen voor Jeugdzorg vastgesteld. Het Ministerie van VWS heeft de MOgroep een subsidie voor de periode van twee jaar ter hoogte van € 650 000,- gegeven voor landelijke ondersteuning, training en begeleiding. De invoering van het HKZ-schema bij zorgaanbieders in de jeugdzorg krijgt hierdoor een impuls. De deelnemende zorgaanbieders leveren een eigen bijdrage van € 2000,- en bekostigen zelf de initiële certificering. Doel is dat de zorgaanbieders uiterlijk 1 januari 2008 in het bezit zijn van een certificaat. Dit najaar wordt het eerste certificaat uitgereikt.

Prestatie-indicatoren

In navolging van de care en de cure hebben VWS, Justitie, de MOgroep en het IPO begin dit jaar tien prestatie-indicatoren voor de jeugdzorg vastgesteld, gekoppeld aan vier kerndoelen. Volgende stap is de ontwikkeling, invoering en gebruik van de meetinstrumenten die ten grondslag liggen aan de prestatie-indicatoren. Invoering en gebruik van de meetinstrumenten stelt de professionals in staat om hun hulpverlening te verbeteren, stelt de sector in staat om hun prestaties zichtbaar te maken en stelt de provincies in staat om te sturen op prestaties. Het volledige systeem zal naar verwachting per 1-1-2009 in werking kunnen treden, maar op onderdelen geldt dat deze al in de praktijk zijn of snel ingevoerd kunnen worden. De organisatie en inrichting van dit vervolgtraject wordt tussen VWS, Justitie, IPO en MOgroep afgestemd. Ook de Inspectie Jeugdzorg, het Cliëntenforum en vertegenwoordigers van wetenschappelijke / beroepsverenigingen zullen hierbij worden betrokken.

Het eerste kerndoel is: *de hulpvragen van cliënten zijn beantwoord*.
Prestatie-indicatoren zijn:

- *Mate van doelrealisatie;*
- *Mate van cliënttevredenheid over de resultaten van de hulp;*
- *Mate van reguliere beëindiging van de hulp.*

Het tweede kerndoel luidt: de autonomie van cliënten is versterkt. Prestatie-indicatoren zijn:

- *Mate waarin de ernst van de problematiek is verminderd;*
- *Mate waarin cliënten herhaald beroep doen op (jeugd)zorg;*
- *Mate waarin cliënten doorstromen naar lichtere of juist zwaardere vormen van hulp.*

Het derde kerndoel is: *de veiligheid van de jeugdige is hersteld*. Prestatie-indicatoren zijn:

- Mate waarin het gedwongen kader van de ondertoezichtstelling en de voogdij niet langer nodig is;
- Mate waarin de ondertoezichtstelling en de voogdij succesvol zijn beëindigd.

Het vierde kerndoel is: *de jeugdige vormt geen bedreiging voor de veiligheid van de samenleving*. Prestatie-indicatoren zijn:

- Mate waarin jeugdreclassering niet langer mogelijk is;
- Mate waarin recidive van jeugdige delinquenten uitblijft

3.2 Effectiviteit van Jeugdzorg

Jeugdigen en ouders moeten ervan op aan kunnen dat alleen aantoonbaar effectief bewezen interventies worden ingezet. Daarvoor is nodig dat «evidence based» instrumenten ontwikkeld en bekend zijn. Het Nederlands Jeugdinstituut gaat de kennis toegankelijk maken voor de sector, onder andere via de website www.jeugdinterventies.nl. Deze werd gelanceerd op het congres «Jeugdzorg in onderzoek» van januari 2006. Voor de beoordeling van interventies wordt gewerkt aan een breed gedragen certificeringssysteem voor jeugdinterventies. Dit komt in de plaats van tijdelijke panels als het panel jeugdzorg. Aan het SCO-Kohnstamm Instituut is door VWS voor de periode van 1 jaar een subsidie verleend ter hoogte van € 73 275. In dit experimentele jaar worden 40 interventies op effectiviteit beoordeeld volgens een, gezamenlijk met het NIZW Jeugd ontwikkelde, beoordelingsprocedure. Interventies die conform deze procedure zijn beoordeeld, worden opgenomen in de Databank Effectieve Jeugdinterventies. Het experimentele jaar heeft tot doel input te leveren voor het bredere certificeringssysteem.

ZonMw is gevraagd om dit jaar een programma Jeugd op te stellen voor de periode 2007–2012. Aan de hand van bestaande studies en in overleg met experts en veldpartijen wordt inzichtelijk gemaakt waar binnen het jeugdveld een gebrek is aan «evidence based» instrumenten en interventies. Op die specifieke gebieden wordt vervolgens onderzoek gestart. Dit richt zich onder meer op het toepasbaar maken van in het buitenland bewezen effectieve programma's en instrumenten voor de Nederlandse situatie, het ontwikkelen van nieuwe programma's en effectiviteitsonderzoek naar bestaande veelbelovende programma's die reeds in Nederland worden gebruikt. Ik heb ZonMw gevraagd expliciet aandacht te schenken aan allochtone groepen (zie ook 1.2).

Vooruitlopend op de start van dit overkoepelende jeugdprogramma is al een aantal deelprogramma's gestart. Zo heeft het programma «Effectieve Jeugdzorg» van najaar 2005 geleid tot honorering van effectiviteitsonderzoek naar «Families First», «Spoedhulp», «Werken als bedoeld», «Intensieve Pedagogische Thuishulp» en «Triple P». «Triple P» staat voor Positief Pedagogisch Programma; een programma voor opvoedondersteuning van ouders met kinderen van 0 tot 16 jaar. Het is een laagdrempelig en integraal programma met als doel de preventie van (ernstige) emotionele en gedragsproblemen bij kinderen door het bevorderen van competent ouderschap. Het programma heeft zijn waarde in het buitenland bewezen en wordt nu geïmplementeerd in een aantal Nederlandse gemeenten. Tegelijkertijd vinden ook effectstudies plaats. Ook wordt onderzoek verricht naar het nieuwe gesloten zorgaanbod voor jongeren met ernstige gedragsproblemen. Voor het preventieve domein zijn er de programma's «Effectiviteitsonderzoek Impuls Opvoed- en Gezinsondersteuning» en «Ouders van tegendraadse jeugd». Voor het onderdeel «Vroegsignalering en interventies» is voor de periode 2007–2012 jaarlijks een bedrag van € 5,5 miljoen beschikbaar.

De effectieve programma's zijn belangrijk voor vergroting van het doelmatig werken. In de provincie Flevoland wordt IPT ingevoerd om de ambulante hulpverlening efficiënter en effectiever te maken.

De effectieve interventies moeten uitgevoerd worden door vakbekwame hulpverleners. Binnenkort wordt gestart met een uitwerking van de algemene beroepenstructuur Zorg en Welzijn voor de jeugdsector. Met deze beroepenstructuur maakt de sector het onderwijs duidelijk welke beroepsgroepen de komende jaren nodig zijn en wat mensen die in de sector willen werken moeten kennen en kunnen.

Het Nederland Jeugdinstituut ondersteunt de sociaal agogische beroepsverenigingen bij het opstellen van een gezamenlijk plan van aanpak dat gericht is op uitbreiding van de activiteiten van de beroepsverenigingen en het substantieel verhogen van de organisatiegraad van professionals.

3.3 Wachttijden zorgaanbod

Stand van zaken aanvalsplan

Op 28 april heb ik prestatie-afspraken gemaakt met alle provincies en grootstedelijke regio's (hierna: provincies) over het terugdringen van de wachttijden voor provinciale jeugdzorg. Het doel is dat op 31 december 2006 kinderen niet langer dan negen weken na indicatiestelling wachten op provinciale jeugdzorg. De provincies gaan dit jaar 5 274 kinderen extra in zorg nemen. Ik heb een bedrag van € 100 miljoen ter beschikking gesteld voor de zorg die in 2006 en 2007 extra wordt verleend. Daarnaast is vanaf 2007 € 40 miljoen structureel extra beschikbaar in verband met vraagontwikkeling. In mijn brieven van 17 mei en 30 juni 2006¹ heb ik u hierover geïnformeerd.

De provincies zijn voortvarend aan de slag gegaan. Half juli hebben de provincies hun eerste kwartaalrapportage over de voortgang van het aanvalsplan ingediend. Daarin hebben ze gerapporteerd over de stand van zaken tot en met 30 juni 2006.

De maanden mei en juni hebben in het teken gestaan van de vertaling van de prestatie-afspraken in afspraken door de provincies met de zorgaanbieders. Alle provincies hebben afspraken gemaakt met de zorgaanbieders, waarmee de totale prestatie-afpraak is uitgezet. Diverse provincies hebben dit gedaan in de vorm van prestatie-afspraken met de zorgaanbieders en sturen daarmee op resultaat. Naast de zorgaanbieders waar al subsidierelaties mee bestonden hebben sommige provincies ook nieuwe of alternatieve zorgaanbieders bij de uitvoering van het aanvalsplan betrokken. Voorbeelden daarvan zijn thuiszorginstellingen, schippers-internaten en een vrouwenopvangorganisatie. De zorgaanbieders hebben de afspraken opgepakt en zijn bezig met onder meer het werven van nieuw personeel, het zoeken van nieuwe pleegouders en het uitbreiden van opvangcapaciteit.

Ruim de helft van de provincies heeft op 30 juni 2006 al extra kinderen in zorg genomen. De provincies geven aan dat zij naar verwachting de doelstelling dat op 31 december 2006 jeugdigen niet langer dan 9 weken wachten op provinciale jeugdzorg gaan halen. Sommige provincies melden wel knelpunten. Bij enkele provincies is de vraagontwikkeling hoger dan van tevoren ingeschat. Twee provincies geven aan mogelijk niet op tijd voldoende extra pleegouders te zullen hebben gevonden. Indien nodig bieden de provincies de jeugdigen vervangende in plaats van de eerst geïndiceerde zorg. Slechts één provincie heeft moeite met het vinden van extra personeel. Ik heb alle provincies gewezen op de mogelijkheid om via het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) personeel

¹ TK 2005–2006, 29 815, nr. 71 en 81.

te werven en op de mogelijkheid de capaciteitsuitbreiding op andere wijze, bijvoorbeeld door inzet van gespecialiseerde thuiszorg, te laten verlopen. Ik zal regelmatig contact hebben met de provincies om te horen hoe de aanpak van de wachttijden verloopt. Ik zal u vóór het Algemene Overleg, dat voorzien is op 26 oktober 2006, met een separate brief informeren over de voortgang.

Normen voor aanvaardbare wachttijden

In mijn brief van 13 maart 2006 heb ik aangegeven dat ik de sector heb gevraagd normen te ontwikkelen voor aanvaardbare wachttijden en daarbij onderscheid te maken naar de verschillende zorgvormen. Ik heb uw Kamer toegezegd u hierover in deze Voortgangsrapportage te rapporteren. Naar nu blijkt heeft de MOGroep meer tijd nodig voor de ontwikkeling van deze normen voor een verantwoorde wachttijd. De MOGroep heeft aangegeven dit najaar met een voorstel te komen. Ik zal vervolgens in overleg met het IPO bezien op welke wijze deze normen een rol kunnen spelen in de uitvoering van de jeugdzorg. Totdat deze normen er zijn vraag ik de provincies om zich ook na 2006 er tot het uiterste toe in te spannen, om alle kinderen binnen negen weken na indicatiestelling zorg te bieden. Ik heb het landelijk beleidskader hiertoe aangescherpt. Dit sluit aan bij de informatie uit de voortgangsrapportages die provincies bij mij indienen, waaruit blijkt dat een aantal provincies bovenop de doelstelling voor 31 december 2006 bezig zijn met structurele inbedding van de gestelde doelen in 2007. Het kabinet heeft met ingang van 2007 structureel 40 miljoen euro extra beschikbaar gesteld voor de jeugdzorg. Met deze middelen, en blijvende aandacht voor doelmatigheid en effectiviteit, kan worden ingespeeld op de toegenomen vraag naar jeugdzorg.

3.4 Beschikbaarheid en bereikbaarheid GGZ-zorg voor jeugdigen

In de brieven van 13 en 20 maart 2006 aan de Tweede Kamer is aangekondigd een impuls te willen geven aan het terugdringen van de wachttijden in jeugdzorg en jeugd-ggz. Net als in de provinciale jeugdzorg zijn ook voor de jeugd-ggz prestatieafspraken gemaakt om de wachttijden terug te dringen. De afspraken zijn erop gericht dat met ingang van 2008 alle kinderen binnen de door de sector gestelde treeknormen de zorg krijgen die noodzakelijk is. Per jaar (in 2006 en 2007) is hiervoor € 14 miljoen euro uitgetrokken. Daarnaast zijn extra middelen (€ 17 miljoen) beschikbaar gesteld om de verwachte autonome groei in de jeugd-GGZ op te vangen. In totaal is daarmee voor de jeugd-ggz € 31 miljoen voor het jaar 2006 beschikbaar aan extra middelen.

GGZ Nederland heeft een plan van aanpak gemaakt dat nu wordt uitgevoerd. De zorgaanbieders in de jeugd-ggz hebben in het plan van aanpak creatieve voorstellen gedaan om de nu beschikbaar komende middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten. Binnen de jeugd-ggz zijn de laatste jaren veel nieuwe, «evidence based» methodieken beschikbaar gekomen die het mogelijk maken om psychische stoornissen bij jeugdigen sneller en effectiever te behandelen. Doelstelling van het plan van aanpak is om deze technieken breed toe te passen bij zoveel mogelijk instellingen, in nauwe samenwerking met andere partners in de zorgketen.

Op basis van het plan van aanpak van GGZ Nederland maken instellingen en zorgkantoren met concrete plannen onderbouwde productieafspraken. GGZ Nederland monitort jaarlijks de wachttijden en wachtlijsten. Met GGZ Nederland en Zorgverzekaars Nederland zijn werkafspraken gemaakt om de frequentie van de monitoring van de wachttijden en wachtlijsten te verhogen.

3.5. Gesloten jeugdvoorzieningen

Het wetsvoorstel voor de wijziging van de Wet op de jeugdzorg (Wjz), waarmee het aanbieden van gesloten jeugdzorg mogelijk wordt onder die wet, is begin juli bij de Tweede Kamer aanhangig gemaakt. Met de wijziging van de Wjz komt er een wettelijke basis voor de gestarte initiatieven voor nieuw intersectoraal gesloten zorgaanbod. Tevens biedt de wetswijziging de mogelijkheid om een aantal justitiële jeugdinrichtingen als gesloten jeugdzorgaanbieder voor civiele jeugdzorg verder te laten gaan. Zoals in het landelijk beleidskader 2005–2008 is opgenomen, blijft het streven er op gericht om de wijziging van de Wjz per 1 januari 2007 in werking te laten treden.

Via afzonderlijke voortgangsrapportages informeer ik u over de ontwikkelingen rond het project gesloten jeugdvoorzieningen.¹ In de rapportage van 22 juni 2006 bent u op de hoogte gesteld van de fasering die is aangebracht ten opzichte van het plan van aanpak optimalisering zorgaanbod d.d. 18 april 2005.² Gedurende de overgangperiode van drie jaar blijft het mogelijk dat jongeren zonder strafblad in justitiële jeugdinrichtingen worden geplaatst. Na deze drie jaar is dit enkel in zeer uitzonderlijke gevallen mogelijk. Dit is ter beoordeling aan de kinderrechter. Het ministerie van VWS bouwt in deze periode het gesloten zorgaanbod op bestaande uit nieuw intersectoraal gesloten aanbod alsmede door de overheveling van justitiële jeugdinrichtingen naar de gesloten jeugdzorg. Het streven is om de besluitvorming over de over te dragen justitiële jeugdinrichtingen deze maand af te ronden.

De gesloten jeugdzorg valt tot 1 januari 2013 onder de verantwoordelijkheid van het rijk en gaat dan over naar de provincies. Gedurende de periode dat er sprake is van een rijksverantwoordelijkheid worden de provincies betrokken bij de ontwikkeling van de gesloten jeugdzorg. Om de periode in de geslotenheid zo kort mogelijk te houden is een goede doorstroom naar de provinciale jeugdzorg van cruciaal belang. Een ander belangrijk aspect is het stellen van een uniforme indicatiestelling door de bureaus jeugdzorg. Omdat het gesloten zorgaanbod in een aantal gevallen de provinciegrenzen zal overschrijden moeten niet alleen rijk en provincie samenwerken, maar ook de provincies onderling. Het initiatief «Doe(n) wat werkt» dat een samenwerkingsverband is tussen Friesland, Groningen en Drenthe is daar een goed voorbeeld van.

3.6 Pleegzorg

Capaciteitsontwikkeling

In heel 2005 hebben 17 581 kinderen gebruikgemaakt van pleegzorg. De pleegzorgcapaciteit is in 2005 met 1 150 plaatsen uitgebreid ten opzichte van 2004.

Het aantal kinderen dat opgroeit in een pleeggezin nam de afgelopen jaren fors toe: het aantal nieuwe plaatsingen bij pleegouders is de afgelopen 10 jaar meer dan verdrievoudigd.

Financiële aspecten

Per 1 oktober 2006 wordt de Regeling pleegzorg gewijzigd in die zin dat de indexering van de pleegzorgvergoeding voortaan jaarlijks, voorafgaand aan het betreffende jaar zal plaatsvinden. In het Algemeen Overleg van 16 maart 2006 heeft mevrouw Kant van de SP aandacht gevraagd voor de indexering van de toeslag bij de pleegzorgvergoeding. Deze indexering is in de wijziging meegenomen. Door de jaarlijkse indexering van de pleegzorgvergoeding en de toeslag, in combinatie met het eerder in het jaar

¹ TK 2005–2006, DJB-2 637 820 & TK 2005–2006, 5 427 491.

² TK 2004–2005, DJB-2 579 619.

vaststellen van de hoogte van de vergoeding, hebben pleegouders zekerheid over de waardevastheid van de vergoeding en worden bij de voorzieningen voor pleegzorg en de pleegouders administratieve lasten beperkt. Op 12 september jl. heb ik met uw Kamer afgesproken over een aantal financiële aspecten rond de pleegzorg.

Ik heb u in dit overleg toegezegd dat ik ervoor zal zorgen dat pleegouders met terugwerkende kracht dezelfde vergoeding van aanvullende ziektekosten zullen ontvangen als vóór de invoering van de zorgverzekeringswet. Hierover zal ik u medio oktober nader berichten. Daarnaast zal ik in kaart brengen welke overige knelpunten er dan nog resteren, en aangeven welk tijdpad met een oplossing daarvan gemoeid gaat.

4. CLIËNTENBELEID

Het Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg maakt momenteel een inventarisatie bij de provincies naar de opbouw en het functioneren van cliëntenorganisaties bij provincies en cliëntenraden bij zorgaanbieders.

Het Landelijk Cliëntenforum streeft op termijn naar een financiering van onderop, door de cliëntenraden op het niveau van de provincies en de zorgaanbieders. Het systeem uit de zorgsector staat daarbij model. Het Landelijk Cliëntenforum zal een visie opstellen over haar positionering in de toekomst. Aangezien de landelijke cliëntenparticipatie momenteel geen deel uitmaakt van de bekostiging van de provincies en de zorgaanbieders, zal voor 2007 de huidige financiering van het Landelijk Cliëntenforum middels een projectsubsidie worden voortgezet.

Het is van groot belang dat de centrale positie die de cliënt in de Wet op de jeugdzorg is toebedeeld, ook in de praktijk wordt waargemaakt. Soms herkent de cliënt zich niet in het dossier, heerst er wantrouwen ten opzichte van het bureau jeugdzorg of de hulpverlener, of is de bejegening niet cliëntondersteunend of cliëntvriendelijk.

Het Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg heeft een inventarisatie gemaakt van knelpunten op dit vlak. Ik heb met het Cliëntenforum afgesproken met de ministeries, provincies en de sector te gaan bespreken hoe deze knelpunten opgelost kunnen worden.

Met het IPO en de MOgroep is overeengekomen dat de cliënttevredenheid deel zal gaan uitmaken van de prestatieafspraken in de jeugdzorg. VWS heeft een subsidie van € 120 000,- ter beschikking gesteld aan de MOgroep om de C-toets, waarmee de tevredenheid van cliënten van bureaus jeugdzorg en jeugdzorgaanbieders op verschillende terreinen inzichtelijk kan worden gemaakt, bij alle bureaus jeugdzorg en de jeugdzorgaanbieders in te voeren.

De jeugdzorgbrigade heeft in haar eindrapport aandacht gevraagd voor financiën en faciliteiten voor cliëntenraden en bepleit het gelijkschakelen van jongerenraden aan cliëntenraden. Ik heb naar aanleiding hiervan het landelijk beleidskader aangepast, door provincies te vragen bij met name zorgaanbieders na te gaan of de instelling van een jongerenraad zinvol is.

5. DOELMATIGHEID EN AANPAK BUREAUCRATIE

5.1 Beleidsinformatie

Naar aanleiding van de aanbeveling van de Jeugdzorgbrigade hebben de ministeries van VWS en Justitie samen met het IPO en de MOgroep bekeken in welke mate de beleidsinformatie van bureaus jeugdzorg aan provincie en Rijk kan worden verminderd en vereenvoudigd¹. Rijk en IPO hebben op grond hiervan vastgesteld dat een aantal tabellen, in ieder geval voor de duur van minimaal één jaar, niet meer door de bureaus

¹ Informatie over het zorgaanbod wordt via de bureaus Jeugdzorg opgevraagd.

jeugdzorg hoeven te worden geregistreerd. De MOgroep heeft daarnaast een aantal wijzigingsvoorstellen gedaan voor zowel het gegevenswoordenboek, als het rapportageformat. Enerzijds betreft dit een vereenvoudiging van een aantal tabellen, anderzijds is een aantal definities aangepast omdat in de praktijk bleek dat bepaalde tabellen onduidelijk waren. Rijk en IPO hebben deze voorstellen overgenomen. De betrouwbaarheid van de gegevens zal hierdoor verbeteren en de registratielast verminderen.

Naast het verminderen en vereenvoudigen van de beleidsinformatie, lopen er meerdere trajecten om de administratieve last te beperken en om tegelijkertijd (de aanlevering van) de informatie te kunnen verbeteren. Ten eerste is van belang dat het gebruik van het Burger Service Nummer (BSN) wettelijk gezien mogelijk wordt voor alle taken die de bureaus jeugdzorg uitvoeren. Het BSN faciliteert de informatie-uitwisseling binnen de sector en maakt de informatiehuishouding eenvoudiger en betrouwbaarder. Ik verken op dit moment op welke wijze het gebruik van het BSN voor de jeugdzorg het beste kan worden geregeld. Daarnaast wordt bekeken in hoeverre (de systeemarchitectuur van) het Informatiesysteem Jeugdzorg (IJ) nog toereikend is om op een effectieve en efficiënte wijze informatie te kunnen registreren. Daarbij worden toekomstige ontwikkelingen, zoals BSN en de mogelijkheid om samen te werken met ketenpartners, niet uit het oog verloren.

5.2. Onderzoek regionale verschillen doelmatigheid jeugdzorg

Bij mijn brieven van 13 en 20 maart 2006 heb ik u geïnformeerd over het doelmatigheidsonderzoek jeugdzorg dat ik in lijn met de motie Çörüz en Orgü¹ laat uitvoeren. Via dit onderzoek wil ik meer zicht krijgen in de achtergronden van de verschillen tussen provincies en de doelmatigheidsontwikkeling.

In het onderzoek worden deze verschillen tussen de provincies Noord-Brabant, Overijssel en stadsgewest Haaglanden en het Regionaal Orgaan Amsterdam nader in beeld gebracht en verklaard. Ik verwacht dat hieruit goede voorbeelden naar voren komen waarmee ook andere provincies hun voordeel kunnen doen. Ik zal deze goede voorbeelden breed verspreiden over de rest van het land.

De planning is erop gericht om het onderzoek in het najaar af te ronden, waarna ik u de resultaten kan aanbieden.

5.3 Aanpak onnodige bureaucratie

Op 15 juni 2006 heeft de jeugdzorgbrigade haar derde en laatste rapportage opgeleverd. Het rapport is de dag daarop, op 16 juni aan uw kamer verzonden.² Op 7 juli heeft u, gezamenlijk met de kabinetsreactie «Koersen op het kind» en «Gemeentelijke regie in de jeugdketen» de kabinetsreactie op het eindrapport van de jeugdzorgbrigade ontvangen.³ Hierin hebben wij u toegezegd u in december 2006 en vervolgens met iedere voortgangsrapportage in september te informeren over voortgang ten aanzien van de uitvoering van de aanbevelingen.

6. TOT SLOT

Deze voortgangsrapportage geeft inzicht van de stand van de uitvoering van de Wet op de jeugdzorg en de initiatieven die in gang zijn gezet om de zorg aan kinderen en hun ouders te verbeteren. Dit najaar kan ik u de

¹ TK 2005–2006, 29 815 nr. 52.

² TK 2005–2006, 29 815, nr. 78.

³ TK 2005–2006, 29 284, nr. 21.

evaluatie van de Wet op de jeugdzorg naar aanleiding van de motie Soutendijk c.s. aanbieden.¹ Dit onderzoek gaat tevens in op de werking van de verschillende financieringsbronnen in de praktijk.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
C. I. J. M. Ross-van Dorp

¹ EK 2003–2004, 28 168, F.